

Б. Моцик

м. Київ

**ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ ЯК ОСНОВА ЗМІСТОВОГО КОМПОНЕНТА
ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
ОСВІТИ В БАГАТОПРОФІЛЬНОМУ ЛІЦЕЇ**

Анотація. У статті розкрито суть джерел вироблення та надходження інформації до багатoproфiльного лiцею, їх види та класифікацію як змістового компонента системи інформаційного забезпечення управління якістю освіти в багатoproфiльному лiцеї.

Ключові слова: джерела наукової інформації, джерела фінансово-економічної інформації, джерела управлінської та адміністративної інформації, джерела особистісної інформації, багатoproфiльний лiцей, управління якістю освіти.

Б. Моцик

**ИСТОЧНИКИ ИНФОРМАЦИИ КАК ОСНОВА СОДЕРЖАТЕЛЬНОГО
КОМПОНЕНТА ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ
УПРАВЛЕНИЯ КАЧЕСТВОМ ОБРАЗОВАНИЯ В
МНОГОПРОФИЛЬНОМ ЛИЦЕЕ**

Аннотация. В статье раскрыта суть источников производства и поступления информации к многопрофильному лицей, виды и классификация источников информации как содержательного компонента системы информационного обеспечения управления качеством образования в многопрофильном лицее.

Ключевые слова: источники научной информации, источники финансово-экономической информации, источники управленческой и административной информации, источники личностной информации, многопрофильный лицей, управления качеством образования.

B. Mocik

**SOURCES OF INFORMATION HOW SODERZHATELNOHO BASE
COMPONENT IS INFORMATION OBESPECHENYYA QUALITY
MANAGEMENT EDUCATION IN THE FACE OF MULTIDISCIPLINARY
HIGH SHOOOL**

Annotation. The paper presents the essence source making and receiving information to multidisciplinary lyceum, their types and classification as a content component of the an information support system of management education quality in multidisciplinary high school.

Keywords: sources of scientific information, sources of financial and economic information, management and administrative sources of information, sources of personal information multidisciplinary lyceum, management education quality.

Постановка проблеми. Для керівників загальноосвітніх навчальних закладів важливо не тільки знати зміст інформації, необхідної і достатньої для здійснення циклу управління якістю освіти та вироблення педагогічно доцільних форм управлінських рішень щодо покращання якості освіти, але й джерела її надходження та вироблення, форми обліку, збереження та представлення інформації, методики обробки, вміти раціонально визначити користувачів інформації та засоби її передавання чи збереження.

Аналіз останніх досліджень. За висновками вітчизняних і зарубіжних експертів, вчених і, як засвідчує практика, «серед нерозв'язаних проблем – неповне забезпечення рівного доступу громадян до якісної освіти, посередня успішність вітчизняних школярів (згідно з міжнародними порівняльними дослідженнями TIMSS, у дослідженнях PISA Україна участі не брала), повільне запровадження компетентнісного підходу до організації навчального процесу та оцінювання його результатів, недостатньо ефективна реалізація ідеї профільного навчання, невчасне та неповне забезпечення навчального процесу програмами, підручниками, дидактичними засобами тощо» [17, С. 40].

Різним аспектам забезпечення управління інформацією у контексті формування та розвитку інформаційного суспільства в країні присвячені розвідки вітчизняних учених В.Бикова (інформаційне забезпечення дистанційного навчання) [3, с.77-92], В.Гуменюк (цільове інформаційне забезпечення управління закладом на основі диференціації інформаційних потоків), Л.Забродська (інформатизація управління навально-вихованим процесом у загальноосвітньому навчальному закладі) [2, с. 170-176], Ю.Жук і С.Позняк (роль освітніх проектів у процесі інформаційного забезпечення навчання педагогів та школярів) [3, с.175-204], Л.Калініна (система інформаційного забезпечення управління загальноосвітнім навчальним закладом, інформаційне забезпечення управлінської діяльності керівника школи, інформаційне забезпечення управління обласним ліцеєм та ін..) [2, с.120-139; 5; 8; 9; 12; 14], Р.Вдовиченко і Л.Калініна (інформаційне управління закладами на субрегіональному рівні) [1; 4; 6; 7; 10; 11; 15], В.Маслов і К.Гораш (інформаційне забезпечення впровадження освітніх інновацій у підвищення кваліфікації педагогічних працівників) [16], В.Олійник, Л.Калініна, Л.Карамушка, Р.Шиян, Т.Сорочан (інформаційне забезпечення підготовки керівників на засадах освітнього менеджменту в умовах змін) [18; 19], Л.Пасічник (засоби масової інформації як форма інформаційного забезпечення навчально-виховного процесу) [3, с.141-174], В.Петров (інформаційне забезпечення управління загальною середньою освітою в регіоні) та ін.

Зважаючи на це, з-поміж усіх видів менеджменту, які реально можуть сприяти модернізації управлінської діяльності, підвищенню ефективності управління загальноосвітніх навчальних закладів, розв'язанню окреслених проблем, чільне місце посідають менеджмент якості освіти та стратегічний менеджмент [13, с.141-174], завдяки запровадженню стратегій якості або «стратегічного набору» управління якістю, а одним із пріоритетних завдань всіх ієрархічних рівнів управління освітою визначено забезпечення рівного доступу громадян до якісної освіти.

Мета статті. Розкрити суть джерел інформації, їх види та класифікацію

як складника змістового компонента системи інформаційного забезпечення управління якістю освіти в багатoproфільному ліцеї.

Виклад основного матеріалу. Модель інформаційного забезпечення управління якістю освіти в багатoproфільному ліцеї гіпотетично представлена чотирма взаємозалежними та взаємодоповнювальними компонентами, які утворені з елементів: концептуально-нормативним, змістовим, організаційно-діяльнісним, техніко-технологічним. Змістовий компонент моделі характеризується наявністю систематизованої відібраної, проаналізованої та систематизованої інформації, тематичних інформаційних ресурсів, класифікованих джерел інформації, визначає зміст роботи структурних підрозділів багатoproфільного ліцею та суб'єктів управління і навчально-виховного процесу, детермінує змістове наповнення інших структурних компонентів, відповідно до визначених критеріїв якості інформації, зокрема концептуально-нормативного – директивно-нормативними документами, у яких визначено мету, завдання, принципи, стратегії розвитку управління якістю освіти в сфері освіти.

У зв'язку з цим, у процесі експерименту розроблено методику вивчення стану інформаційного забезпечення управління якістю освіти в багатoproфільному ліцеї, складниками якої є вивчення компонентів системи інформаційного забезпечення управління якістю освіти, до яких належить понятійно-категоріальний апарат проблеми дослідження, джерела вироблення та надходження інформації до суб'єктів управління і навчально-виховного процесу (НВП) багатoproфільного ліцею та інші елементи.

На констатувальному етапі дослідження з'ясовано обізнаність керівників ЗНЗ з різних регіонів України з понятійно-категоріальним апаратом проблеми дослідження, зокрема з базовою категорією – інформаційне забезпечення управління якістю освіти в загальноосвітньому навчальному закладі. Респонденти дали різноманітні відповіді на запитання анкети «Як Ви розумієте суть поняття інформаційне забезпечення управління якістю освіти в загальноосвітньому навчальному закладі?», які нами проаналізовано та

систематизовано за ключовими концептами.

Аналіз і квантифікація відповідей 459 респондентів дозволила структурувати особистісну інтерпретацію сутності поняття у такий спосіб: 61,0 % – як діловодство; 49,45% як систему створення, інтерпретації, передачі, прийому та архівування документів тобто документообіг; 27,66 % респондентів тлумачить це поняття, як певну сукупність оптимальної інформації про якісну освіту учнів; 26,59 % – як збір, обробку, аналіз і передачу інформації дирекції, вчителям, учням; 22,87 % – як сукупність документів і статистичної звітності про успішність учнів.

17,64 % респондентів вказали, що це законодавчі, нормативні, інструктивно-методичні документи; 15,68 % – аналітико-статистичні й зведені дані про школу; 14,81 % – як певну сукупність зовнішньої інформації щодо рівних можливостей отримання якісних освітніх послуг, що надходить в школу; 13,5 % – як організовану сукупність певного обсягу інформації про якість навчання; 10,89 % – як процеси вироблення й використання інформації про державні стандарти ЗСО з метою ухвали й прийняття управлінських рішень; 8,30 % – як сукупність знань і відомостей, потрібних для управління якістю НВП; 3,92 % – як забезпечення процесу управління якістю освіти інформацією; 3,48 % – впорядковані дані про якість освіти; 4,35 % не дали відповідь на запитання.

Аналіз одержаних даних показав, що переважна кількість відповідей репрезентує розбіжності в уявленнях респондентів і витлумаченні суті поняття «інформаційне забезпечення управління якістю освіти в ЗНЗ». Класифікація й систематизація відповідей дозволяє представити їх в узагальненому вигляді через низку таких понять, як інформаційна система, якісні та кількісні характеристики освітньої інформації, інформаційні процеси, документообіг.

Так, 34,20 % респондентів розглядають цей термін лише з використанням комп'ютерної техніки; 30,93 % – з інформаційними процесами; 30,50 % – з обігом документів і статистичною звітністю про якість навчання учнів і державних стандартів ЗСО; 16,55 % керівників співвідносять цей термін з

інформаційною управлінською системою, в якій виробляється, накопичується й використовується інформація про якість навчання; 13,14 % – з якісними та кількісними характеристиками інформації.

Тільки 3,92 % респондентів правильно витлумачили один із варіантів визначення суті поняття як «забезпечення процесу управління якістю освіти інформацією». Отримані дані свідчать про фрагментарне, аспектне розуміння переважною більшістю респондентів суті поняття з позицій системного та інформаційного наукових підходів, як філософської категорії, ролі інформації у процесі підвищення ефективності управління та якості освіти в ЗНЗ.

Графічне зображення аналізу даних респондентів, які отримані на констатувальному етапі експерименту у розрізі різних областей України щодо змістового наповнення компонента інформаційного забезпечення управління якістю освіти в ЗНЗ і багатопрофільних ліцях зокрема, подано на рис. 1. ЗДНІ – забезпечення управління якістю освіти директивно-нормативною інформацією;

ЗУІ – забезпечення інформацією щодо змісту організації навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах;

НІ – забезпечення управління якістю освіти в ЗНЗ науковою інформацією;

ЗДНІ(ВУ) – забезпечення суб'єктів управління зовнішньою інформацією, що виробляє управління (відділ) освіти.

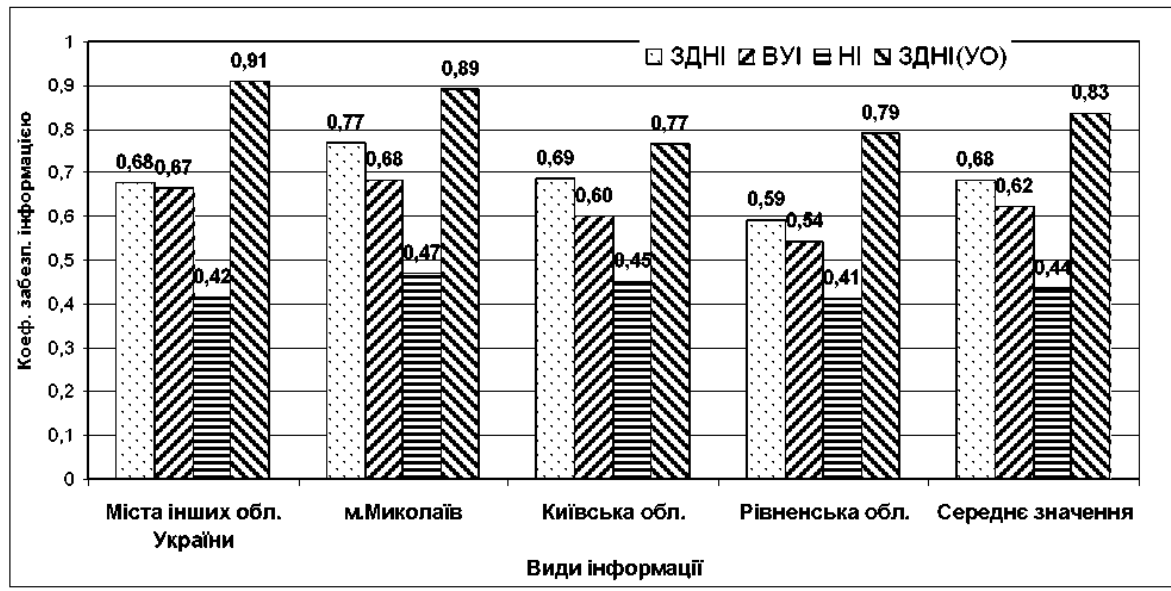

Рис. 1. Змістове наповнення інформаційного супроводу управління якістю освіти багатoproфільного ліцею

Для керівника загальноосвітнього навчального закладу, в умовах розвитку інформаційного суспільства в Україні, важливо знати джерела вироблення та надходження інформації до суб'єктів управління і НВП багатoproфільного ліцею, наявні освітні інформаційні ресурси, можливості, які надають засоби ІКТ для пошуку, класифікації та перетворення інформації; вміти формувати інформаційний ресурс у межах закладу і управляти ним.

Аналіз літератури з проблеми дослідження засвідчує, що нині не систематизовано джерела надходження і вироблення інформації щодо якості освіти в ЗНЗ і ліцеї зокрема, не розроблено методологію кількісної і якісної оцінки інформаційних ресурсів у освітньо-інформаційному просторі, методика прогнозування потреб суб'єктів управління у них. Тому одним з завдань дослідження визначено виявлення джерел вироблення та надходження інформації до суб'єктів управління і НВП багатoproфільного ліцею щодо якості освіти та їх класифікація.

Інформацію, як і інформаційний ресурс – весь обсяг інформації в інформаційній системі, для управління якістю освіти в багатoproфільному

ліцею отримують з різних джерел інформації Інформація має джерела вироблення у ліцеї та джерела надходження інформації з зовнішнього середовища до суб'єктів управління і НВП ліцею.

У дослідженні ми дотримуємо положення, що джерело інформації – це специфічним чином структурована, доступна й цілісна інформація, є основою інформаційного ресурсу, весь обсяг інформації в ліцеї залежно від джерел виникнення і надходження поділяється на внутрішній та зовнішній потік, який утворює інформаційний ресурс.

На констатувальному етапі з'ясовано джерела вироблення та надходження інформації до ЗНЗ різних типів завдяки застосуванню методів емпіричного рівня, зокрема анкетування, спостереження, бесіди та інших теоретичних методів.

У анкеті К-1 окреслено джерела її вироблення та надходження інформації в загальноосвітні навчальні заклади (рядок 1 у табл.2), результати їх ранжування респондентами подано в рядку 3 табл. 1.

Таблиця 1

Результати ранжирування анкетних даних щодо джерел надходження зовнішньої інформації до загальноосвітніх навчальних закладів (459 респондентів)

Джерела надходження зовнішньої інформації	Кількість респондентів (459)	Ранг
1	2	3
Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України	155	3
Управління освіти і науки обласної державної адміністрації	18	11
Обласна державна адміністрація (ОДА)	18	11
Міський виконавчий комітет	39	8
Управління освіти і науки міського виконавчого комітету	150	4
Обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (ОІППО)	120	5
Районна державна адміністрація (РДА)	24	10
Управління освіти(відділ) районної державної адміністрації	114	6
Районний методичний кабінет, науково-методичний центр	240	2
Періодична педагогічна преса	393	1
Педагогічна та методична література	102	7
Інституції, які функціонально пов'язані з ЗНЗ	36	9
Засоби масової інформації	15	12

Аналіз даних (табл. 1) анкетування респондентів щодо джерел надходження зовнішньої інформації дозволяє зробити висновки про те, що найбільшу її питому вагу становить періодична педагогічна преса. У ранзі інших джерел інформації вона посідає перше місце. Друге і третє місця поділили районний методичний кабінет (науково-методичний центр) та Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України. Четверте місце щодо джерел вироблення інформації для ЗНЗ обіймає управління освіти і науки міського виконавчого комітету і це є цілком логічним, оскільки він є структурним підрозділом міського виконавчого комітету, діяльність якого цілеспрямована на реалізацію державної освітньої політики в умовах системи освіти міста та посідає 8 ранг, але за рангом посідає 8 місце.

Органи управління освітою області посіли передостаннє місце у ранзі всіх названих респондентами джерел вироблення зовнішньої інформації, що надходить до ЗНЗ. Це факт респонденти, у бесідах з ними, пояснили тим, що передача інформації від обласного рівня здійснюється опосередковано через міські (районні) управління (відділи) та їх структурні підрозділи. Засоби масової інформації, посіли останнє місце.

В індивідуальних та групових бесідах з керівниками загальноосвітніх навчальних закладів, які проведено дисертантом, з'ясовано дві основні причини такого стану: перша – недостатність інформації управлінського й педагогічного характеру, що транслюється радіо і телебаченням; друга – відсутність можливостей за браком часу для її отримання.

Джерелом вироблення зовнішньої інформації у бінарній системі взаємозв'язку «Управління (відділ) освіти міського виконавчого комітету» «ЗНЗ» є управління (відділ) освіти. Тому ми вивчали якісний стан цього аспекту проблеми і представили одержані результати у табл. 2 і табл. 3.

Таблиця 2

Результати оцінки стану забезпечення суб'єктів управління зовнішньою інформацією, що виробляє управління (відділ) освіти (Кздні)

Зміст зовнішньої інформації імперативного та	Оцінка в балах респондентів у розрізі обл. України				
	Міста інших обл. України	м.Миколаїв	Київська обл.	Рівненська обл. значення	Середнє значення
1	2	3	4	5	6
Накази УО щодо умов ЗНЗ і управління якістю освіти	1,90	1,87	1,77	1,66	1,76
Розпорядження щодо змісту та організації науково-методичної в районі, школах району	1,93	1,94	1,43	1,86	1,79
Розпорядження про забезпечення харчування, медичне обслуговування, соціального захисту дітей та ін.	1,66	1,42	1,0	1,0	1,26
Розпорядження щодо організації виховних заходів в районі	1,96	1,89	1,76	1,66	1,82
Методичні рекомендації щодо поліпшення управління якістю досягнень учнів, моніторингу освіти учнів району, створення можливостей у здобутті освіти громадян, забезпечення якості та ефективності в освіті, оновлення змісту та форм організації забезпечення економічних і гарантій для професійної самореалізації педагогічних, педагогічних працівників, їх соціального статусу, рівня грамотності та освіти, запровадження освітніх інновацій, інтеграція вітчизняної освіти до європейського та світового освітніх просторів	1,63	1,78	1,69	1,73	1,71
Кз	0,90	0,88	0,83	0,79	0,85

Рівень забезпечення інформації, що поступає з управління (відділу) освіти виконавчого комітету міської ради в загальноосвітні навчальні заклади в цілому є високими, за винятком інформації про забезпечення харчування, медичного обслуговування, соціального захисту дітей, середній бал якої становить 1,26.

Таблиця 3

**Результати ранжирування анкетних даних щодо джерел вироблення
внутрішньої інформації в загальноосвітньому навчальному закладі**

Джерела вироблення внутрішньої інформації про якість освіти та управління нею	Кількість респондентів (459)	Ранг
1	2	3
Учень	367	4
Учитель-предметник	439	1
Заступник директора з навчально-виховної роботи	256	7
Заступник директора з виховної роботи	214	11
Заступник директора з науково-методичної роботи	301	5
Директор школи	301	5
Батьки учнів	189	13
Бібліотекар	192	12
Психолог	402	3
Класний керівник	427	2
Соціальний педагог	236	9
Голова науково-методичної ради	135	14
Завідувач кафедру(або методичним об'єднанням)	239	8
Заступник директора з господарчої роботи	287	6
Голова учнівського об'єднання (самоврядування)	233	10
Голова Ради школи	111	15

За результатами опитування респондентів за допомогою анкети перші три місця (табл. 3) посіли такі джерела вироблення внутрішньої інформації про якість освіти та управління нею як учитель-предметник, класний керівник і психолог, що є цілком виправданим, оскільки вони є суб'єктами НВП і основною місією їх діяльності є власне забезпечення якісної освіти учнів. На четвертому місці – учень як суб'єкт і об'єкт навчально-пізнавальної діяльності та самоорганізації здобуття якісної освіти, п'яте місце поділили заступник директора з науково-методичної роботи та директор, на шостому місці – заступник директора з навчально-виховної роботи. Дані ранжування респондентів щодо джерел вироблення внутрішньої інформації про якість освіти та управління нею підтверджують провідну роль адміністративно-управлінської ланки у процесі безпосереднього впливу на покращання якості освіти завдяки функціонально-посадової компетентності й реалізації циклу управління якістю освіти в загальноосвітньому навчальному закладі.

Аналіз наукових праць, у яких ґрунтовно висвітлено особливості інформаційних процесів як складників системи інформаційного забезпечення управління і практики управління якістю освіти в ЗНЗ, дав змогу з'ясувати джерела інформації, розробити, обґрунтувати та здійснити їх класифікацію за такими основами як суб'єкти-вироблення інформації та суб'єкти-використання інформації, способи створення та надходження інформації до багатопрофільного ліцею.

Розглянемо класифікацію джерел зовнішньої та внутрішньої інформації в багатопрофільному ліцеї та окресленими вище основами.

Джерела управлінської та адміністративної інформації в ліцеї.
Суб'єкти-джерела інформації: ліцеїст, суб'єкти управління та НВП ліцею.
Об'єкти-джерела інформації: ліцей, ліцеїст, АУЛ, суб'єкти НВП, процес розвитку (інноваційного) ліцею та інші процеси та об'єкти.

Документація ліцею як джерело інформації: статут і режим роботи ліцею, штатний розпис, колективний договір, правила внутрішнього розпорядку, санітарний паспорт, концепції, угоди про співробітництво з різними соціальними інституціями, розклади (розклад уроків, розклад роботи гуртків і спортивних секцій, розклад виховних годин), річні та аналітичні звіти, статистичні звіти, книга наказів, книга аналізу уроків і виховних заходів, класні журнали, протоколи (нарад при директорові та заступниках директора, засідань ради ліцею, засідань батьківського комітету, книга протоколів засідань педагогічної ради), навчальні програми; зошити учнів, аналітичні матеріали (матеріали ліцензування ЗНЗ, самоатестації та атестації ліцею, матеріали бесід і співбесід із адміністрацією, вчителями, керівниками методичних об'єднань, учнями, аналітичні матеріали з різних напрямів роботи ліцею: організації роботи з обдарованими й здібними ліцеїстами, досягнень ліцеїстів і їхньої результативності у різних видах діяльності, забезпечення умов ліцеїстів із здобуття повної загальної середньої освіти, матеріали засідань науково-методичної ради, педагогічного спостереження суб'єктів НВП, анкетування суб'єктів НВП і АУЛ), довідки щодо організації гурткової роботи

та роботи спортивних секцій та інші документи.

Система планування у ліцеї як джерело інформації: перспективний план роботи, річний план роботи, рекомендації щодо планування роботи, щотижневі плани роботи адміністративно-управлінської ланки (АУЛ), особисті плани роботи АУЛ ліцею, навчальні плани, робочий навчальний план, календарний план, поурочні плани, план роботи батьківського комітету та ін.

Управлінські рішення як джерело управлінської та адміністративної інформації: накази (про рух учнів, кадрове забезпечення ліцею, організацію платних послуг, організацію навчально-виховного процесу та його результативність, загальні питання у ліцеї та інші аналітичні накази), розпорядження, вказівки, листи, рекомендації та ін.

Джерела особистої інформації. Суб'єкти – джерела особистої інформації: суб'єкти управління та їх персональні дані, ліцеїсти та їх персональні дані, суб'єкти НВП ліцею та їх персональні дані. Об'єкти – джерела особистої інформації: ліцеїсти, АУЛ, суб'єкти НВП, процес особистісного розвитку суб'єктів НВП ліцею, самоактуалізація, соціальний розвиток, процес управління, НВП, підвищення кваліфікації, творчий процес, процес формування й розвитку ключової компетентності та інші процеси в ліцеї та об'єкти.

Документація ліцею як джерело особистої інформації. Документація щодо ліцеїстів, їхніх батьків як замовників освіти: контактні дані про ліцеїстів, класні журнали, журнал обліку відвідування занять учнями, алфавітна книга запису учнів, медичні картки учнів; відомості про учнів, які не відвідували протягом тривалого часу ліцей; документація з організації індивідуального навчання учнів і позакласної роботи, контрольні роботи, тести, екзамени та результати їх виконання, результати зовнішнього тестування, матеріали організації роботи з обдарованими й здібними учнями, аналітичні матеріали досягнень ліцеїстів, звіти, довідки про стан медичного обслуговування та організацію харчування учнів та ін.

Документація щодо суб'єктів управління і вчителів: контактні дані

суб'єктів НВП, ідентифікуючі документи суб'єктів НВП, документи про освіту та освітньо-кваліфікаційні рівні вчителів, тарифікація, документація щодо атестації вчителів і суб'єктів управління ліцею, трудові книжки працівників, особові справи працівників, матеріали щодо розстановки працівників і ін..

Управлінські рішення як джерело особистої інформації: книга наказів – наказ про призначення на посаду вчителів, наказ про тарифікацію, наказ про звільнення вчителя, наказ про розподіл функціональних обов'язків адміністративно-управлінської ланки ліцею, наказ про якісний склад педагогічних кадрів ліцею, наказ про проходження атестації педагогічними працівниками ліцею, наказ про рух учнів у школі, наказ про результати ЗНО, накази про участь ліцеїстів у шкільних, міських, обласних і Всеукраїнських олімпіадах з базових дисциплін, наказ про участь ліцеїстів у міжнародних і Всеукраїнських конкурсах із природничо-математичних дисциплін, наказ про результати участі ліцеїстів і Всеукраїнському конкурсі-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України, наказ про результати проведення ЗНО та інші документи.

Суб'єкти-джерела законодавчо-правової інформації: органи державної (центральної та місцевої) влади (Президент України, Верховної Ради України та комітети Верховної Ради України) та їх управлінські рішення; органи виконавчої (центральної та місцевої) влади (Кабінет Міністрів України, Міністерства України, Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, обласна державна адміністрація (ОДА), обласна рада депутатів, міська рада депутатів) та їх управлінські рішення; органи місцевого самоврядування (управління освіти і науки ОДА, управління освіти і науки міської ради, районна державна адміністрація (РДА), районна рада депутатів, виконавчий комітет міської ради, управління (відділ) освіти РДА) та їх управлінські рішення.

Управлінські рішення як джерело законодавчо-правової інформації: управлінські рішення органів державної влади, управлінські рішення органів

виконавчої влади, управлінські рішення органів місцевого самоврядування, зокрема, рішення органів вищих ієрархічних рівнів щодо функціонування та розвитку ліцеїв та ін.

Нормативні документи як джерело законодавчо-правової інформації: документи з питань позабюджетної діяльності, нормативно-правові та законодавчо-директивні документи з питань охорони праці, протипожежної безпеки; акти-приписи санітарно-епідеміологічної служби, протипожежної охорони, прокуратури; інструкції, функціональні обов'язки з охорони праці, протипожежної безпеки; акти про нещасні випадки; журнал реєстрації та документація розслідування нещасних випадків та ін..

Джерела фінансово-економічної інформації. Суб'єкти – джерела фінансово-економічної інформації: суб'єкти управління та НВП ліцею, органи державної влади та їх управлінські рішення; органи виконавчої влади та їх управлінські рішення; органи місцевого самоврядування та їх управлінські рішення. Об'єкти – джерела фінансово-економічної інформації: ліцей, ліцеїст, АУЛ, суб'єкти НВП, фінансово-економічні процеси, фінансово-економічна та господарська діяльність суб'єктів управління.

Документація ліцею як джерело фінансово-економічної інформації: нормативно-інструктивні документи з питань фінансово-господарської діяльності ліцею, штатний розклад, трудові книжки, кошторис ліцею, трудові угоди, книга наказів, журнал обліку заміни уроків, документація з обліку матеріальних цінностей, технічний паспорт школи, інвентарні списки основних засобів, книга складського обліку матеріалів, акти ревізії та перевірки фінансово-господарської діяльності ліцею контрольно-ревізійним управлінням, відомості про видачу та акти списання витратних матеріалів, журнал обліку консультацій, таблиці відпрацьованого робочого часу, статистичні звіти, довідки щодо умов функціонування та матеріально-технічного стану ліцею, фінансово-господарської діяльності ліцею, бізнес-план, аналітичні матеріали з питань позабюджетної діяльності ліцею, договори про матеріальну

відповідальність, посадові інструкції та функціональні обов'язки персоналу щодо фінансово-господарської діяльності, договори про матеріальну відповідальність та інші документи.

Управлінські рішення як джерело фінансово-економічної інформації: управлінські рішення органів державної влади, управлінські рішення органів виконавчої влади, управлінські рішення органів місцевого самоврядування.

Джерела наукової інформації: НАПН України та її структурні підрозділи, наукові установи, наукові центри, науковий доробок учених, дослідників і практичних працівників освітньої галузі та ін..

Висновки. Вивчення та аналіз практики забезпечення управління якістю освіти інформаційним супроводом здійснювалося за розробленою авторською методикою. Це дало змогу виявити різноманітні та доступні джерела вироблення та надходження інформації до суб'єктів управління, встановити і класифікувати види інформаційних потоків, окреслити компоненти системи інформаційного забезпечення управління якістю освіти багатoproфільного ліцею. Проведене анкетування та опитування респондентів і визначення коефіцієнтів забезпечення управління якістю освіти різними видами внутрішньої та зовнішньої інформації дало підставу для виявлення на констатувальному етапі більшою мірою низького і задовільного рівнів, що є адекватним реаліям сучасної практики управління.

Отримані результати підтвердили потребу в розробці й науковому обґрунтуванні моделі інформаційного забезпечення управління якістю освіти в багатoproфільному ліцеї, яка б забезпечила якісний супровід управлінської діяльності для покращання якості освіти ліцеїстів, задоволення інформаційних потреб керівників у стратегічній, тактичній та оперативній інформації.

Література:

1. Вдовиченко Р. П. Система організаційно-педагогічної діяльності міського управління освіти з підвищення компетентності керівників загальноосвітніх навчальних закладів: моногр. / Р. П. Вдовиченко, Л. М. Теорія та методика управління освітою, № 10, 2013 р.

Калініна, В. Д. Чайка; за ред. Л. М. Калініної. – К.; Миколаїв: Вид-во «Іліон», 2007. – 528 с.

2. Інформатизації середньої освіти: програмні засоби, технології, досвід, перспективи: наук.-метод. посіб. / Н.В.Вовковінська, Ю.О. Дорошенко, Л.М.Забродська, Л.М.Калініна та ін. / за ред. В.М.Мадзігона, Ю.О. Дорошенка. – К.: Педагогічна думка, 2003. – 273 с.

3. Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби та технології: колективна монографія. – К.:Атіка, 2005. – 252 с.

4. Калініна Л.М. Професіограма українського директора школи / Л.М.Калініна // Газета для керівників шкіл «Директор школи». – січень, 2001. – 3 (147). – С. 1, 13–15.

5. Калініна Л. М. Технологія інформаційного управління закладом освіти: науково-метод. посіб. / Людмила Миколаївна Калініна. – Харків: видавнича група «Основа», 2005. – 159 с.

6. Калініна Л. М., Капустеринська Т. Д. Проект інноваційної школи: стратегічне планування, управління інноваціями: посібник / Л. М. Калініна, Т. Д. Капустеринська. – Х.: Вид. група «Основа», 2007. – 96 с.

7. Калініна Л.М. Автоматизована система управління «Школа»: моделювання і технологія використання / Л. М. Калініна // Науково-практичний журнал «Освіта і управління». – 2006. – Т.9. – Ч.1. – С. 61–70.

8. Калініна Л.М. Інформаційні процеси в управлінській діяльності керівника закладу: сутність, специфіка та характерні ознаки / Л. М. Калініна // Науково-практичний журнал «Освіта і управління». – 2005. – Т.8. – №2. – С. 35–44.

9. Калініна Л.М. Система інформаційного забезпечення управління загальноосвітнім навчальним закладом [Текст] : автореф. дис. ... д-ра пед. наук. 13.00.06 / Калініна, Людмила Миколаївна; Держ. вищ. навч. заклад "Ун-т менеджменту освіти". – К., 2008. – 41 с.

10. Калініна Л. М. Система інформаційного забезпечення управління загальноосвітнім навчальним закладом: дис. ...д-а пед. наук: 13.00.06. / Людмила Миколаївна Калініна. – К.: ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», 2008. – Т.1. (рукопис). – 472 с. – Т.2 (додатки). – 174 с.
11. Калініна Л.М. Специфіка інформаційного управління закладами освіти / Л. М. Калініна // Освіта і управління. – 2003. – Т.6. – №1. – С. 47 – 66.
12. Калініна Л.М. Сутність феномену управління / Л.М.Калініна // Директор школи: Україна. – 2000. – № 2. – С. 26–33.
13. Калініна Л.М., Грицяк Л.Д. Методичне забезпечення навчального модуля «Стратегічне управління освітньою організацією» / Л. М. Калініна, Л. Д. Грицяк // Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць / Ін-т педагогіки АПН України. – К.: «Педагогічна думка», 2009. – Вип. 9. – С. 26– 34.
14. Калініна Л.М., Кнорр Н.В., Рябуха М.І. Теорія і практика функціонування обласного ліцею інтернатного типу: Наук.-метод. посібн. / Л. М. Калініна, Н.В.Кнорр, М.І.Рябуха. – Київ – Херсон: Айлант, 2004. – 304 с.
15. Калініна Л. М. Інформаційне управління загальноосвітнім навчальним закладом: системи, процеси, технології: моногр. / Людмила Миколаївна Калініна. – К.:Інформатодор, 2008.– 472 с.
16. Маслов В.І., Боднар О.С., Гораш К.В. Наукові основи та технології компетентного управління загальноосвітнім навчальним закладом: Моногр.– Тернопіль, 2012. – 320с.
17. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні (друге видання) / Нац. Акад.. пед.. наук України; [автор. колектив / заг. ред. В. Г. Кременя.– К. : Пед. думка, 2011.– С.40. (1)
18. Освітній менеджмент в умовах змін: навч. посіб. / Л.Калініна, Л.Карамушка, Т.Сорочан, Р.Шиян та ін. / За заг. ред. В.Олійника, Н.Протасової та ін. – Луганськ: СПД Резніков В.С., 2011. – 308 с.
19. Освітній менеджмент: навч. посіб. / Авторський колектив. За ред. Л. І. Даниленко, Л.М. Карамушки. – К.: Шкільний світ, 2003. – 392с.